

Javier Coma i el boom de la cultura nord-americana

La Biblioteca de Catalunya va rebre l'any 2020 la donació de part de la biblioteca personal del crític Javier Coma i, per aquest motiu, presenta aquesta mostra de documents que il·lustra la fascinació de l'autor per la cultura nord-americana en diverses vessants (còmic, cinema, novel·la negra i jazz) així com la seva aportació intel·lectual, en alguns casos pionera al país.

Javier Coma Sanpere va néixer el 12 de novembre de 1939 a Blanes. Fill de l'escriptor Vicenç Coma i Soley (1893-1979), estudià Dret a Barcelona. Els seus primers contactes amb el món americà foren en l'àmbit familiar i a la Biblioteca de la Casa Americana de Barcelona. Fruit de les seves aficions al cinema i a la música, participà activament en el Cine-Club Monterols i el Jubilee Jazz Club; formà part de l'organització del Festival de Jazz de Barcelona (1966) i s'inicià com a crític de jazz a la RNE de Catalunya. Després de treballar uns anys en l'àmbit publicitari, va decidir escriure sobre còmic, influït per les tires de premsa americanes i les novel·les gràfiques, tot defensant l'art seqüencial, més enllà de les historietes del tebeo. Tancà aquesta etapa com a especialista en el novè art amb l'edició d'un diccionari sobre l'edat d'or nord-americana, gràcies a la col·lecció que va recollir amb retalls de diaris i volums recopilatoris.

Fou un àvid lector que aviat s'interessà per la novel·la negra. Publicà articles i llibres rigorosament documentats sobre autors nord-americans i esdevingué un promotor inqüestionable d'aquest gènere. El 1985 dirigí la col·lecció de novel·la negra d'Edicions 62 i el 1990 la col·lecció Black ("la genuina novela negra") de l'editorial Plaza & Janés.

A partir dels anys 90 es dedicà de manera exhaustiva a l'anàlisi del cinema americà i concretament el de l'època clàssica de Hollywood. Els seus textos cinematogràfics s'editaren en diferents formats, des de col·leccionables fins a monogràfics, articles i obres col·lectives, en els quals tractà principalment el western, el cinema bèl·lic, negre o musical. Part de la seva darrera producció editorial es focalitzà en la cacera de bruixes a Hollywood i el fenomen del maccarthisme, profundament estudiat en els seus llibres, un dels quals va ser guardonat amb el Premi "Film-Història" 2005.

Reconegut defensor de la cultura de masses i ferm divulgador de l'època clàssica nord-americana, finalitzà la seva activitat pública el 2012.

L'exposició s'organitza en quatre àmbits temàtics i recull tant exemplars de la biblioteca personal de Coma, com obres singulars de la seva vasta bibliografia que conserva la Biblioteca de Catalunya.

Mostra les primeres aparicions a la premsa com a autor, la seva presència com a expert internacional i el catàleg de textos publicat el 2010 sota el pseudònim d'Aquiles Stampa. S'hi exposa també la relació de Coma amb el còmic, la novel·la negra, el cinema, la música de cinema i el jazz. Cal destacar, en tot cas, la varietat documental i la metodologia de treball utilitzades, així com la constant intenció d'interconnectar els temes que coneixia.

La Biblioteca de Catalunya posa a disposició de tothom aquest material procedent de la biblioteca de Javier Coma, testimoni de la seva trajectòria polifacètica al voltant de la cultura nord-americana, sempre amb l'objectiu de difondre-la.

Alicia Morant, Unitat Bibliogràfica. Secció de Reserva Impresa i Col·leccions Especials

"Parece claro, hoy día, que hubo una Edad de oro en la historia de la cultura y de las artes norteamericanas, y que transcurrió desde el ocaso de los años veinte hasta el crepúsculo de los cincuenta".

Javier Coma

JAVIER COMA, AUTOR

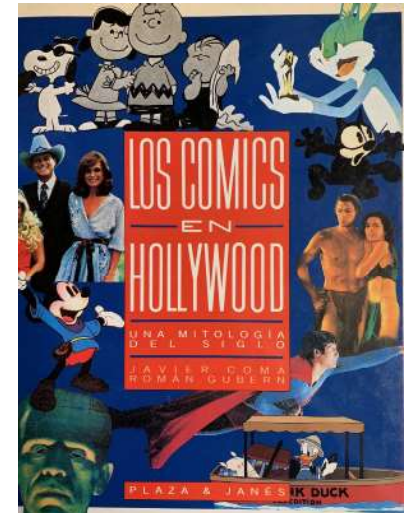
Vitrina 1

1. Fotografia de Javier Coma. Arxiu Família Coma.
2. Aquiles Stampa, *Catálogo de textos de Javier Coma*. Barcelona: Ediciones Alfabet, 2010. Exemplar cedit per la Filmoteca de Catalunya.*
3. *Zona 84: el cómic de la fantasía y la ciencia ficción*. Barcelona: Toutain, 1989. Núm. 68, p. 65. [Javier Coma, un dels 11 experts internacionals reunits al Saló Lucca incontri]
4. "Ante la degradación cultural de los cómics", *Diario de Barcelona*, 7 de maig de 1983, p. 25. (Fons Enric Sió) [Manifest signat per Javier Coma, entre d'altres]
5. *Cómics: clásicos y modernos* / direcció: Javier Coma. Madrid: Promotora de Informaciones S.A., 1988. Núm. 14. (Fons Enric Sió)
6. "Comics by Coma", *TOTEM: la revista del nuevo cómic*, núm. 13, Any II (1978), p. 95.
7. *Historia de los cómics* / direcció: Javier Coma. Barcelona: Toutain, DL 1982. Vol. IV, núm. 38. (Fons Enric Sió)
8. *Els còmics tal com eren (1930-1950): planes dominicals nord-americanes*. Barcelona: Fundació Caixa de Pensions, [1984]. [Catàleg de l'exposició coordinada per J. Coma]

JAVIER COMA I EL CÒMIC

Vitrina 2

1. McManus, George. *La Famille Illico = Bringing up father* / tradit de l'americain par Frank; préface de Francis Kochert. Paris: Futuropolis, 1980-1985. Vol. 1: Suppléments illustrés de dimanche 1936-1938.*
2. Gould, Chester. *Dick Tracy*. [New York]: Chicago Tribune, [1970?] (Almanaco di Linus: 1970). Conté: Model, il grande amore (1951) -- La piscina di Mister Alpha (1952).*
3. Caniff, Milton Arthur. *Male Call: 1942-1946: featuring Miss Lace*. Princeton: Kitchen Sink Press, 1987.*
4. Fleisher, Michael. *Wonder Woman*. New York: Collier Books, a division of Macmillan Publishing, 1976. (The Encyclopedia of comic book heroes ; 2).*

Vitrina 3

1. Coma, Javier. *Y nos fuimos a hacer viñetas*. Madrid: Penthalon, 1981. (Debate; 3).*
2. Herriman, George. *Krazy Kat: antología* / selección y prólogo por Javier Coma. Edición limitada y numerada. Madrid: Ediciones Eseeuve, Art Comics, [1990].(Ex. núm. 500/1000).*
3. Coma, Javier. *Cuando la inocencia murió: ensayo sobre la obra de Milton Caniff Terry y los piratas*. Madrid: Ediciones Eseeuve, [1988].*
4. Coma, Javier. *Diccionario de los cómics: la edad de oro*. Barcelona: Plaza & Janés, cop. 1991.
5. Maqueta editorial per al *Diccionario de los cómics*, p. 11 (Terry and the pirates).
6. Maqueta editorial per al *Diccionario de los cómics*, p. 209 (The Shadow).